

2023_Anul Aurel C. POPOVICI (XIII): judecători literari ai diferitelor proiecte?

- forme și fond în cultură! - cosmopolit și „vândut străinilor”?

- microbul distrugător al înaintării societății!

tribunism

șagunism

România Jună

TRIBUNA 1884

2023

Caricatura injurioasă a lui Maiorescu

Educațiunea este cel mai puternic mijloc de influență asupra formării caracterelor! *H. Spencer*

adevăru cel nou în materie de limbă și literatură „**intrase în luptă cu timpul**” și cu ideile vechei școale latiniste!

Epitetele de cosmopolit și „vândut străinilor” cari i se aruncaseră dlui Maiorescu în față ...

judecători literari ai diferitelor proiecte?

Forme și fond în cultură!

Tratatul de față ... scris în scopul a desveli cu tăria convingerii multe cauze din cari provine microbul distrugător al înaintării societății noastre!

pentru cei ce au nu numai o putere dezvoltată în judecare, ci și un simț adevărat pentru ridicarea societății noastre!

Titu Maiorescu

1840 1917

Anul tribunistului Aurel. C. Popovici

Critica conferinței studentului Ilie Beu, nu a reprezentat debutul publicistic al studentului Aurel C. Popovici, revista „Familia” găzduindu-i primul articol, în mai multe episoade: „Forme și fond în cultură”, având ca motto: „Educațiunea este cel mai puternic mijloc de influență asupra formării caracterelor” (H. Spencer). Astfel, adevăratul debut publicistic al lui Aurel C. Popovici s-a făcut în 1886, acesta promovând poziția grupării junimiste, îmbrățișând ideile eminesciene.

De altfel, în lucrarea istoricului bucovinean Ion Grămadă - „ROMÂNIA JUNĂ (1871-1911) Monografie istorică” - un capitol era dedicat criticului și filozofului Titu Maiorescu, cel care a pus baza junimismului politic, dar și „piatra de fundament”, pe care s-au construit treptat operele lui Eminescu, Creangă, Caragiale și Slavici: «O împrejurare solemnă, anume serbarea dela Putna din 1871, apropia societatea „R. Jună” pentru prima dată de dl. Maiorescu. Eminescu și Slavici, membri ai „R. June”, făceau pe atunci parte din comitetul central al studenților români din Viena, și e sigur că ei înduplecaseră acest comitet aranjator să aleagă ca **judecători literari ai diferitelor proiecte de „cuvântare festivă”** pentru acea serbare o comisiune compusă din dnii Maiorescu și Iacob Negruzzi. (...) Nu trebuie să uităm că pe acea vreme în lumea românească erau la ordinea zilei **discuțiile și luptele literare provocate de criticele dlui Maiorescu, când „noua direcție” inaugurată de d-sa „ataca și era atacată”, când**

adevărul cel nou în materie de limbă și literatură „intrase în luptă cu timpul” și cu ideile vechei școale latiniste, producând mult sânge rău adversarilor. **Epitetele de cosmopolit și „vândut străinilor” cari i se aruncaseră dlui Maiorescu în față**, erau din cele mai ușoare. Designarea d-sale, a „**cosmopolitului**”, de judecător suprem în alegerea orațiunilor festive menite pentru o astfel de serbare, cum a fost cea dela Putna, stârnise în mijlocul studenților partizani ai vechii direcții o indignare ne mai pomenită. Un oarecare Alexandru Lupașcu din București trimise pentru serbare 87 franci și comunică „R.June”, „trista impresiune ce a produs în toată țara numirea Domnului Maiorescu și a companiei internaționale din Iași ca auguri ai serbărei”. Îi numește „**agenți ai străinilor**”, „**întreprinzătorii colonizării țării cu Germani și cu Jidovi**”, „prezența lor la mormântul lui Ștefan va fi o profanațiune”, etc.».

Invităm cititorii să descopere opiniile studentului Aurel C. Popovici, apărute în revista „**Familia**” (Oradea-mare, 7/19 septembrie 1886) în articolul „**Forme și fond în cultură**”. Publicarea seriei de articole este necesară, multe din concluzii fiind actuale și în prezent, orientarea multor manifestări culturale spre „animație stradală”, având ca scop explicit al stimulării consumului (în cadrul turismului de masă) și nu al creșterii calității actului cultural. Reproducem selectiv: «**Tratatul de față este scris pur și simplu în scopul de a desveli cu tăria convingerii multe cauze din cari provine microbul distrugător al înaintării societății noastre**, în scopul ca, recunoscute odată multe din scăderile ce ne tae calea realei progresări, să atragă luarea aminte a altora și după puțină să ni se deschidă calea pe care ar fi posibilă **tămăduirea bolnăvicioaselor curente** ce domnesc azi în societatea noastră. Nu are să fie critică de principii, ci un resumat de vederi independente, puse fără șovăiri, fără rezervă, pe hârtie, **pentru cei ce au nu numai o putere desvoltată în judecare, ci și un simț adevărat pentru ridicarea societății noastre**. Nu-i vorbă, discuții se fac și încă din abundență despre starea noastră de cultură, dar ce folos dacă acele discuții rămân în cea mai mare parte simple discuții, pretențioase, de ocazie, cu un cuvânt formale și tocmai aci zace o foarte mare greșală, că adecă la noi mai toate treburile serioase și de o adevărat hotărâtoare însemnătate în procesul desvoltării noastre, se reduc pe toată estensiunea lor mai numai la forme, la frase, iar sâmburele adevărat, **fondul veritabil lipsește mai cu desăvârșire**. În cele mai multe casuri vorbim și scriem despre lucruri serioase, ca să scriem „ceva” sau că o pornire de interes personal ne împîntenește a scrie sau vorbi; sunt însă rare acele casuri când luăm condeiul sau cuvântul viu, pătrunși de existența unui adevăr și de lipsa de a-l da pe față, fie în scopul de a ajunge prin acesta la stîrpirea unui adevăr regretabil sau la adoptarea unui adevăr trebuitor. **La puține neamuri se face atâta abus de caracterisarea culturii ca la noi**, așa că a vinit vremea de ne-am obicinuit a vedea în fiecare corp însuflețit, îmbrăcat în haine franțuzești și din mișcările căruia transpiră frunzărirea vr'unui **manual de savoir-vivre**, un om cult, vrednic de imitație, sau cel puțin vrednic de a spori ceata oamenilor de o adevărată cultură. **Cel ce a avut ocaziunea de a petrece o bucată de vreme în școală**, vr'o câțiva ani la vr'o universitate, acela după obicinuita noastră judecată are să treacă numai decăt de om al științei și așa dela sine se'nțelege că este un om foarte cult. O copilă care în nevinovăția ei a fost ținută de părinții săi a mâna o vreme franțuzește, nemțește, pian și auzise de existența unui Knigge, acea numai decăt mulțamește pe părinții săi în aspirațiile lor, trecând de foarte instruită și foarte cultă.

Vom cerceta în cele următoare întru cât este sau nu adevărată acea cultură și întru cât este sau nu vrednică de a fi mai departe urmată. Nu avem, căci nu putem avé, plăcere în datorința de a descoperi cauzele mai multor direcții greșite în cultură, ci **avem speranța că ni se vor deschide ochii** și această

credință ne-a și făcut să publicăm aceste observări și păreri câștigate din judecarea lor. **Ar fi un lucru, nu obositor, ci de prisos, a face istoricul suferințelor de veacuri cu cari a avut să se lupte poporul românesc** și din cari i s'au alcătuit grozavele pedeci peste cari a trebuit să treacă, de a ajuns și la acel grad de cultură, la care se găsește acum. Zicem de prisos, pentru că fiecare le cunoaștem sau mai bine zis trebuie să le cunoaștem. **Luăm starea actuală cum este și mai înainte voim să constatăm adevărul.** Dară nu este mai mare păcat decât cel ce-l comitem când stăm de judecăm gradul de creștere, gradul de cultură la care am ajuns. **Zace în firea noastră un spirit de opoziție a tout prix.** Pentru ori ce glas binevoitor, pentru ori ce desvelire a unui rău existent, găsim o mulțime de argumente de combatere în filosofia noastră a la *maitre Pangloss*. Ne place foarte mult să ne fălim cu originea noastră latină, de aci ne apucă o mândrie orbitoare care ne face să ne vedem noi pe noi în o falsă lumină, ne face să credem că tot lustrul ce-i pe noi este un progres strălucit, în cunoștințe enciclopedice, de rând, vedem știință înaltă, în pedantism științific găsim erudiție profundă, în frase bombastice admirăm calibre retorice și ne simțim bine cu aparențele aceste. Nu-i vorbă, sunt mulți cari recunosc adevărul acesta, dar sunt și mai mulți cari pentru ori ce stare abnormală de lucruri grăbesc - precum amintirăm - cu o mulțime de argumente menite a ne scuza și prin urmare - și asta e mai trist, - a susține pe departe o stare de lucruri ce nu ar mai trebui răbdate. **Ni se citează cu mult patos și cu multă pretinsă erudiție istoria neamului nostru**, ni se vorbește cu multă durere de inimă - momentană sau aparentă - despre „paginile negre” ale trecutului nostru, ni se pune apoi în vedere vitregimea împregiurărilor, baștinele deosebitelor sisteme ocârmuitoare etc».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-xiii-judecatori-literari-ai-diferitelor-proiecte-forme-si-fond-in-cultura-cosmopolit-si-vandut-strainilor-microbul-distruator-al-inaintarii-societatii-169150.html>

În: *Tribuna*, 06 martie 2023